

بررسی هزینه های قابل قبول و مدیریت سود

این موسسه در راستای وظیفه ذاتی که برای خویش تعریف نموده علاقه منداست برخی از قواعد و مفاد قانونی را برای مخاطبان خویش به نحو سلیس و روان تری بازخوانی نماید لذا در این یادداشت تلاش میشود در خصوص هزینه های قابل قبول مالیاتی مطالبی ایراد شود لذا کلیت مباحث در سه بخش عمده طرح میشود

اول : تعریف و تبیین مفهوم هزینه

دوم : تعریف هزینه های قابل قبول سازمان امور مالیاتی

سوم : مهمترین مصادیق هزینه های قابل قبول با ذکر عنوان و تشریح مختصری از آنها

توضیح اینکه مطالب بر اساس قوانین و مقررات مالیاتی با محوریت «قانون مالیات‌های مستقیم» (با آخرین اصلاحات مصوب 31 تیر 1394) ایراد میشود.

اول : تعریف و تبیین مفهوم هزینه

در اصطلاح اقتصاد نظری عبارتست از مجموع پرداخت‌هایی که یک واحد تولیدی برای سرمایه، زمین، کار و نیز مدیریت به‌عمل می‌آورد و اثره COST معادل لاتین و در لغت به‌معنای هزینه است، و از نظر حسابداری بهای کالاها و خدماتی است که در عملیات یک موسسه برای کسب درآمد به مصرف می‌رسد. هر موسسه در انجام عملیات خود متحمل هزینه‌هایی از قبیل حقوق و دستمزد و آب و برق مصرفی؛ اجاره محل؛ مواد و سربار و سایر هزینه‌ها می‌شویم که در واقع این هزینه‌ها سود و نهایتاً سرمایه را کاهش می‌دهند ولی برای کسب درآمد اجتناب ناپذیرند

با کمی تأمل و بررسی به پیرامون خود ملاحظه می‌کنیم که حتی کوچک‌ترین بنگاه‌های اقتصادی نیز برای تحصیل درآمد، نیازمند صرف هزینه هستند، در این میان فعالان اقتصادی که خواهان سودهای سرشار و فراوان هستند، باید هزینه‌های گزافی را نیز متحمل شوند.

دوم : تعریف هزینه های قابل قبول سازمان امور مالیاتی

از آن جایی که بین درآمدها و هزینه‌های بنگاه‌های اقتصادی رابطه معکوسی وجود دارد، بدین معنی که هر چه هزینه‌ها فزونی گیرد، به همان میزان از درآمدها و در نتیجه سود و درآمد مشمول مالیات کاسته می‌شود. بر همین اساس، سازمان امور مالیاتی به عنوان یک دستگاه حاکمیتی و مالیات‌ستان تلاش میکند تا چهار چوبی ولو نظری برای کنترل این هزینه‌ها و با هدف جلوگیری از کاهش سود و نهایتاً وصولیهای خویش ایجاد نماید. البته این انگیزه برای تعدادی از فعالان اقتصادی وجود دارد که به منظور کاهش مالیات‌های خویش هزینه‌های خود را بیش از واقع در دفاتر و اسناد و مدارک نشان دهند.

پس بنا بر این بیشتر توجه حاکمیت بر هزینه‌ها معطوف است که تأثیر کاهنده بر درآمدهای مودیان داشته، از این‌رو، رسیدگی به دفاتر مودیان با برگشت هزینه‌ها همراه است که از این عمل مالیات مطلوبتری حاصل شود

به همین منظور قانون‌گذار برای حل و فصل این موضوع و نیز آگاهی مودیان از هزینه‌های مورد قبول سازمان امور مالیاتی، فصل دوم از باب چهارم قانون مالیات‌ها را به هزینه‌های قابل قبول اختصاص داده است تا راه را بر اعمال سلیقه از هر دو طرف ببندد.

هزینه‌های قابل قبول، هزینه‌هایی است که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصراً مربوط به تحصیل درآمد موسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حدنصاب‌های مقرر باشد. گفتنی است در مواردی که هزینه‌ای در قانون مالیات‌ها پیش‌بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر بوده، ولی پرداخت آن به موجب قانون یا مصوبه هیات وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود. ضمناً هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که به موجب قانون مالیات‌های مستقیم از پرداخت مالیات معاف یا مشمول مالیات با نرخ صفر بوده یا با نرخ مقطوع محاسبه می‌شود، به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی شناخته نمی‌شوند.

سوم : مهمترین مصادیق هزینه‌های قابل قبول با ذکر عنوان و تشریح مختصری از آنها

1) پذیرش هزینه‌های پرداختی قابل قبول مالیاتی موضوع قانون مالیات‌ها که به شیوه تهاثری انجام نشود از مبلغ پنجاه میلیون (50.000.000) ریال به بالا منوط به پرداخت یا تسویه وجه آن از طریق سامانه (سیستم) بانکی خواهد بود

نکته: براساس استعلام از دفتر فنی و حسابرسی مالیاتی طی شماره 10793/232/ص و تاریخ 1395/6/23 خرج چکهای مشتری برای این قبیل خریدها مطابقت با قانون نداشته و هزینه قابل قبول نخواهد بود

2) قیمت خرید کالای فروخته شده و یا قیمت خرید مواد مصرفی در کالا و خدمات فروخته شده که اثبات آن از طریق وجود سیستم حسابداری بهای تمام شده و نگهداری موجودی مواد و کالا و محصول از طریق سیستمهای انبار امکان پذیر است

3) هزینه‌های استخدامی متناسب با خدمت کارکنان براساس مقررات استخدامی مؤسسه به شرح زیر:

3-الف) حقوق یا مزد اصلی و مزایای مستمر اعم از نقدی یا غیر نقدی (مزایای غیر نقدی به قیمت تمام شده برای کارفرما)

3-ب) مزایای غیر مستمر اعم از نقدی و غیر نقدی از قبیل خواربار، بهره وری، پاداش، عیدی، اضافه کار، هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت که طی دستورالعمل اصلاحی 1387/1/19 مبلغ هزینه اقامت مدیران و بازرسان و کارکنان شرکتهای تولیدی جمعاً در هر سال حداکثر چهار ماه به قرار روزی دو میلیون (2.000.000) ریال تعیین شده است

3-ج) هزینه‌های بهداشتی و درمانی و وجوه پرداختی بابت بیمه‌های بهداشتی و عمر و حوادث ناشی از کار کارکنان.

3-د) حقوق بازنشستگی، وظیفه، پایان خدمت طبق مقررات استخدامی مؤسسه و خسارت اخراج و بازخرید طبق قوانین موضوعه مازاد بر مانده حساب ذخیره مربوط.

3-ه) وجوه پرداختی به سازمان تأمین اجتماعی طبق مقررات مربوط و همچنین تا میزان سه درصد (3%) حقوق پرداختی سالانه بابت پس انداز کارکنان

3-و) معادل یک ماه آخرین حقوق و دستمزد و همچنین ما به التفاوت تعدیل حقوق سنوات قبل که به منظور تأمین حقوق بازنشستگی و وظیفه و مزایای پایان خدمت، خسارت اخراج و بازخرید کارکنان مؤسسه ذخیره میشود در اینجا قانون گذار مجوز به روز کردن حساب سنوات پرسنل ترک کار نکرده بر اساس حقوق سال حقوق و مزایای حضورشان را داده است

3-ز) پرداختی به بازنشستگان مؤسسه حداکثر تا سقف یک دوازدهم

معافیت قانون مالیات‌های مستقیم

4) کرایه محل مؤسسه در صورتی که اجاری باشد مال الاجاره پرداختی طبق سند رسمی یا غیر رسمی مطابق مفاد ماده قانونی و در غیر اینصورت در حدود متعارف.

5) اجاره بهای ماشین آلات و ادوات مربوط به مؤسسه در صورتی که اجاری باشد.

6) مخارج سوخت، برق، روشنایی، آب و مخابرات و ارتباطات.

7) وجوه پرداختی بابت انواع بیمه مربوط به عملیات و دارایی مؤسسه، انواع بیمه نامه های مسئولیت کارفرما در قبال حوادث و کارکنان و اموال و دارائیهای مؤسسه

8) حق الامتیاز پرداختی و همچنین حقوق و عوارض و مالیات‌هایی که به سبب فعالیت مؤسسه به شهرداری‌ها و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به آنها پرداخت می‌شود (به استثنای مالیات بر درآمد و ملحقات آن و سایر مالیات‌هایی که مؤسسه به موجب مقررات قانون مالیاتها ملزم به کسر از دیگران و پرداخت آن می‌باشد و همچنین جرایمی که به دولت و شهرداری‌ها پرداخت می‌گردد).

9) هزینه‌های تحقیقاتی، آزمایشی و آموزشی، خرید کتاب و نشریات و لوح‌های فشرده، هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی مربوط به فعالیت مؤسسه.

10) هزینه‌های مربوط به جبران خسارت وارده مربوط به فعالیت و دارایی مؤسسه مشروط براین که:

اولاً) وجود خسارت محقق باشد.

ثانیاً) موضوع و میزان آن مشخص باشد.

ثالثاً) طبق مقررات قانون یا قراردادهای موجود جبران آن به عهده دیگری نبوده یا در هر صورت از طریق دیگر جبران نشده باشد.

باید یادآور شد که در صورت بروز خسارت اطلاع رسانی به سازمان امور مالیاتی جهت بازدید و تهیه گزارش در کنار گزارشات سایر نهادها به عنوان مثال آتش نشانی یا نیروی انتظامی یا مراکز درمانی بسیار مفید فایده خواهد بود.

11) هزینه‌های فرهنگی، ورزشی و رفاهی کارگران پرداختی به وزارت کار و امور اجتماعی حداکثر معادل ده هزار (10.000) ریال به ازای هر کارگر.

12) ذخیره مطالباتی که وصول آن مشکوک باشد مشروط بر این که:

اولاً) مربوط به فعالیت مؤسسه باشد.

ثانیاً) احتمال غالب برای لاوصول ماندن آن موجود باشد.

ثالثاً) در دفاتر مؤسسه به حساب مخصوص منظور شده باشد تا زمانی که طلب وصول گردد یا لاوصول بودن آن محقق شود.

13) زیان اشخاص حقیقی یا حقوقی که از طریق رسیدگی به دفاتر آنها و با توجه به مقررات احراز گردد، از درآمد سال یا سالهای بعد استهلاک پذیر است.

14) هزینه‌های جزئی مربوط به محل مؤسسه که عرفاً به عهده مستأجر است در صورتیکه اجاری باشد.

15) هزینه‌های مربوط به حفظ و نگهداری محل مؤسسه در صورتیکه ملکی باشد.

16) مخارج حمل و نقل.

17) هزینه‌های ایاب و ذهاب، پذیرائی و انبارداری.

18) حق الزحمه‌های پرداختی متناسب با کار انجام شده از قبیل حق العمل- دلالی- حق الوکاله- حق المشاوره- حق حضور- هزینه حسابرسی و خدمات مالی و اداری و بازرسی، هزینه نرم افزاری، طراحی و استقرار سیستم‌های مورد نیاز مؤسسه، سایر هزینه‌های کارشناسی در ارتباط با فعالیت مؤسسه و حق الزحمه بازرسی قانونی.

19) سود، کارمزد و جریمه‌هایی که برای انجام عملیات مؤسسه به بانکها، صندوق تعاون، صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و همچنین مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز و شرکتهای واسپاری (لیزینگ) دارای مجوز از بانک مرکزی پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد.

20) بهای ملزومات اداری و لوازمی که معمولاً ظرف یک سال از بین میروند.

21) مخارج تعمیر و نگهداری ماشین آلات و لوازم کار و تعویض قطعات یدکی که به عنوان تعمیر اساسی تلقی نگردد.

22) هزینه‌های اکتشاف معادن که منجر به بهره برداری نشده باشد.

23) هزینه‌های مربوط به حق عضویت و حق اشتراک پرداختی مربوط به فعالیت مؤسسه.

24) مطالبات لاوصول به شرط اثبات آن از طرف مؤدی مازاد برمانده حساب ذخیره مطالبات مشکوک الوصول.

25) زیان حاصل از تسعیر ارز براساس اصول متداول حسابداری مشروط بر اتخاذ یک روش یکنواخت طی سالهای مختلف از طرف مؤدی.

26) ضایعات متعارف تولید.

27) ذخیره مربوط به هزینه‌های پرداختنی قابل قبول که به سال مورد رسیدگی ارتباط دارد.

28) هزینه‌های قابل قبول مربوط به سال‌های قبل که پرداخت یا تخصیص آن در سال مالیاتی مورد رسیدگی تحقق می‌یابد.

29) هزینه خرید کتاب و سایر کالاهای فرهنگی - هنری برای کارکنان و افراد تحت تکفل آنها تا میزان حداکثر 5 درصد (5%) معافیت مالیاتی موضوع ماده (84) قانون مالیات‌های مستقیم به ازای هر نفر.

30) ذخیره مربوط به خدمات پس از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی

شایان ذکر است، هزینه‌های دیگری که مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه تشخیص داده می‌شود و در این ماده پیش بینی نشده است به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی جز هزینه‌های قابل قبول پذیرفته می‌شود.

همچنین مدیران و صاحبان سرمایه اشخاص حقوقی در صورتی که دارای شغل موظف در مؤسسات مذکور باشند جزء کارکنان مؤسسه محسوب خواهند شد ولی در مؤسساتی که غیر اشخاص حقوقی باشند حقوق و مزایای صاحب مؤسسه و اولاد تحت تکفل و همسر نامبرده به استثنای هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل که مشمول مقررات جزء (ب) بند (2) این ماده خواهد بود جزء هزینه‌های قابل قبول منظور نخواهد شد.

A graduate of Bachelor of Accounting and MBA and then DBA
Student Executive